

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِ مُحَمَّدٍ وَّ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ

عربی، زبان قرآن (۱)

(اجرای آزمایشی)

کلیه رشته های شاخه فنی و حرفه ای و کاردانش

پایه دهم دوره دوم متوسطه

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب:	عربی، زبان قرآن (۱) (اجرای آزمایشی) - پایه دهم دوره دوم متوسطه - ۲۱۰۱۱۱
پدیدآورنده:	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف:	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف:	گروه درسی عربی دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری - محمدکاظم بهنیا (ویراستار)
مدیریت آماده‌سازی هنری:	اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی:	احمد رضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - محمد مهدی ذبیحی فرد (مدیر هنری، طراح جلد و صفحه‌آرا) - آزاده امینیان (تصویرگر) - رعنا فرج‌زاده دروئی، الهام جعفرآبادی، فریبا سیر و راحله زادفتح‌اله (امور آماده‌سازی)
نشانی سازمان:	تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ وبگاه: www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir
ناشر:	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران تهران: کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش) تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹
چاپخانه:	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ:	چاپ هفتم ۱۴۰۵

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به‌صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع، بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

قَالَ الْإِمَامُ الْخَمِينِي (قَدْ سَبَّحَهُ) :

«اللُّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ لُغَةُ الْإِسْلَامِ وَالْإِسْلَامُ لِلْجَمِيعِ»

أَلْفِهْرُسُ

- الف بيشگفتار
- ۱ أَلَدَّرُسُ الْأَوَّلُ
- ۲ كُدُّ الْيَدِ
- ۲ التَّمَارِين
- ۴ مُرَاجَعَةُ الْقَوَاعِدِ
- ۵ حَوَارُ (الْتَّعَارُفِ)
- ۶ التَّمَارِين

- ۹ أَلَدَّرُسُ الثَّانِي
- ۱۰ يَدُ الْفَلَاحِ
- ۱۲ الْأَعْدَادُ مِنْ وَاحِدٍ إِلَى مِئَةٍ
- ۱۳ حَوَارُ (بَيْنَ سَائِحِينَ فِي الْعِرَاقِ)
- ۱۴ التَّمَارِين

- ۲۱ أَلَدَّرُسُ الثَّالِثُ
- ۲۲ قِيمَةُ الْعَمَلِ
- ۲۵ الْأَمَاضِي وَ الْمُضَارِعُ وَ الْمَصْدَرُ (۱)
- ۲۹ حَوَارُ (فِي قِسْمِ الْجَوَازَاتِ)
- ۳۰ التَّمَارِين

- ۳۳ أَلَدَّرُسُ الرَّابِعِ
- ۳۴ هَذَا خَلَقَ اللَّهُ
- ۳۷ الْأَمَاضِي وَ الْمُضَارِعُ وَ الْمَصْدَرُ (۲)
- ۴۱ حَوَارُ (فِي صَالَةِ التَّفْتِيْشِ بِالْجَمَارِكِ)
- ۴۲ التَّمَارِين

پیشگفتار

سخنی با دبیران، گروه‌های آموزشی، مدیران مدارس و اولیای هنرجویان

خدای را سپاسگزاریم که به ما توفیق داد تا با نگارش نخستین کتاب «عربی» ویژه پایه دهم رشته‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش به جوانان کشور عزیزمان خدمتی فرهنگی ارائه کنیم. شایسته است دبیر عربی برای تدریس این کتاب، کتاب‌های عربی پایه‌های هفتم تا نهم را تدریس یا به‌دقت مطالعه کرده باشد.

تدریس بدون اطلاع از آموخته‌های پیشین هنرجو، تدریسی موفق نخواهد بود.

رویکرد برنامه درسی عربی بر اساس برنامه درسی ملی این است:

«پرورش مهارت‌های زبانی به منظور تقویت فهم قرآن و متون دینی و کمک به زبان و ادبیات فارسی».

هدف اصلی آموزش زبان عربی، فهم متن به‌ویژه فهم قرآن کریم و متون دینی همانند احادیث، دعاها و متون ادب فارسی آمیخته با واژگان عربی است.

شیوه تألیف کتاب‌های عربی، متن‌محوری است. انتظار می‌رود هنرجوی پایه دهم بتواند در پایان سال تحصیلی، متون و عبارات ساده قرآنی را در حد ساختارهای خوانده شده، درست بخواند و معنای آنها را بفهمد و ترجمه کند.

این کتاب با توجّه به مصوّبات اسناد بالادستی «قانون اساسی»، «برنامه درسی ملّی» و «راهنمای برنامه درسی» نوشته شده است. برنامه درسی ملّی، مهم‌ترین سند تألیف کتاب‌های درسی است. راهنمای برنامه درسی عربی نیز نقشه راه تألیف تمام کتاب‌های درسی عربی است.

کلمات کتاب‌های عربی پرکاربردترین واژگان زبان عربی است که در قرآن، احادیث، روایات و زبان و ادبیّات فارسی بسیار به کار رفته است.

از آنجا که یکی از چهار مهارت زبانی «سخن گفتن» است، به استناد برنامه درسی ملّی، مکالمات کوتاهی در کتاب گنجانده شده است. مکالمه بستری مناسب برای آموزش هر زبانی است و کلاس درس را جذّاب، شاداب، پرتحرّک و فعّال می‌سازد.

مهم‌ترین تأکیدات درباره شیوه تدریس و ارزشیابی کتاب:

۱ این کتاب در چهار درس تنظیم شده است. هر درس را می‌توان در پنج ساعت آموزشی تدریس کرد.

زمان تدریس، یک ساعت در هفته است. برخی مدرسه‌ها، درس عربی را دو هفته یک بار در دو ساعت آموزشی، برنامه‌ریزی می‌کنند.

۲ آزمون نوبت اوّل در دی ماه از درس اوّل و دوم است.

۳ هنجروی پایه دهم تاکنون با این ساختارها آشنا شده است:

فعل‌های ماضی، مضارع، امر، نهی، نفی، مستقبل، معادل ماضی استمراری، ترکیب اضافی و وصفی برای ترجمه صفت مؤخّر در ترکیب‌هایی مانند «أَخُوکِنَّ الصَّغِيرُ». هدف آموزش ترکیب وصفی و اضافی در کتاب عربی پایه نهم این بود که دانش‌آموز بتواند ترکیب‌هایی مانند «أخي العزيز» را داخل جمله (نه بیرون از جمله) ترجمه کند.

وزن و ریشه کلمات، اسم اشاره، کلمات پرسشی و ساعت‌خوانی.

۴ درس اوّل مرورِ آموخته‌های پیشین است.

۵ در درس دوم، عددها آموزش داده می‌شود. در دورهٔ اوّل متوسطه، عددهای اصلی و ترتیبی تا دوازده آموزش داده شده است. در این کتاب عددهای اصلی از یک تا صد و عددهای ترتیبی از یکم تا بیستم آموزش داده خواهد شد. مباحث مطابقت عدد و معدود و ویژگی‌های معدود جزء اهداف آموزشی کتاب نیست.

۶ هدف آموزشی درس سوم و چهارم این است که فراگیر با استفاده از آموخته‌های سه سال اوّل با فعل‌هایی آشنا شود که «ماضی سوم شخص مفرد» آنها بیش از سه حرف است. ذکر اصطلاحات ثلاثی مجرد و مزید و تشخیص ثلاثی مجرد از ثلاثی مزید و ذکر نوع باب و صیغه فعل از اهداف آموزشی نیست. هر فعلی که تغییرات پیچیده صرفی دارد از اهداف کتاب نیست؛ برای نمونه هرچند در کتاب، فعل «أَرَادَ» به کار رفته و فعل «أَفْعَلَ» نیز آموزش داده شده است؛ اما از فعل «لَا تُرَدُّ» سؤال طرح نمی‌شود و اگر معنای «أَرَادَتْ» را در جمله بخواهیم، اشکالی ندارد؛ چون تغییر ریشه‌ای در مقایسه با «أَرَادَ» ندارد.

۷ نیازی به جزوه مکمل قواعد نیست. آنچه لازم بوده در کتاب آمده است یا در سال‌های بعد خواهد آمد.

۸ پژوهش و کار عملی فعالیت‌هایی مانند نمایش، سرود، ترجمهٔ تصویری، روزنامه دیواری و داستان‌نویسی است.

۹ تحلیل صرفی و اعراب، تعریب، اعراب‌گذاری، تبدیل «مذکر به مؤنث» یا «مخاطب به غیرمخاطب» یا «جمع به غیرجمع» و موارد مشابه از اهداف کتاب درسی نیست.

۱۰ آموزش فعل و ضمیر در کتاب‌های دورهٔ اوّل متوسطه بومی‌سازی شده و بر اساس «من، تو، او، ما، شما، ایشان» است. سبک پیشین این‌گونه بود: «هُوَ، هُمَا، هُمْ، هِيَ، هُمَا، هُنَّ، أَنْتَ، أَنْتُمَا، أَنْتُمْ، أَنْتِ، أَنْتُمَا، أَنْتُنَّ، أَنَا، نَحْنُ».

شیوهٔ نوین در تدریس آزمایشی کاملاً موفق بوده و فراگیران درس را بهتر آموخته‌اند.

۱۱ روخوانی‌های هنرجو و فعالیت‌های او در بخش مکالمه در طول سال، نمره شفاهی وی را تشکیل می‌دهد.

۱۲ در کتاب جای کافی برای نوشتن ترجمه و حل تمرین در نظر گرفته شده است تا به دفتر تمرین نیازی نباشد.

۱۳ از بخش النَّشَاطُ اللَّغَوِيَّ و البحثُ الْعِلْمِيُّ در امتحانات، مسابقات و کنکور سؤال طرح نمی‌شود.

۱۴ ذکر صیغه به صورت مفرد مذکر غایب، سوم شخص مفرد یا لِلْغَائِبِ از اهداف کتاب نیست؛ لذا در امتحانات، مسابقات و کنکور از آن سؤال طرح نمی‌شود.

۱۵ از همکاران ارجمند درخواست داریم تا با رویکرد دفتر تألیف همگام شوند؛ زیرا هنجویان با این شیوه از دورهٔ اوّل متوسطه به دورهٔ دوم متوسطه آمده‌اند. اگر تمایل دارید از نظریّات شما آگاه شویم، می‌توانید از طریق وبگاه گروه عربی پیغام بگذارید.

نشانی وبگاه گروه درسی عربی: <http://arabic-dept.talif.sch.ir>

سخنی با هنرجویان عزیز

زبان عربی را می‌آموزیم؛ زیرا:
زبان قرآن، حدیث و دعاست.
زبان رسمی بسیاری از کشورهای مسلمان است.
زبان و ادبیات فارسی با آن در آمیخته و برای فهم بهتر زبان فارسی، آشنایی با زبان عربی لازم است.
یکی از شش زبان رسمی سازمان ملل متحد است.
زبانی کامل، پرمعنا و قوی است.
ادبیات آن غنی است.
چند سده، بسیاری از متون علمی در ایران به زبان عربی نگاشته شد؛ مانند: متون پزشکی، ستاره‌شناسی، ریاضیات، فلسفه، تاریخ، جغرافی و ...
این کتاب ادامه سه کتاب پیشین است. هرآنچه در سه سال گذشته آموخته‌اید در متون، عبارات و تمرین‌های این کتاب تکرار شده است.
ترجمه متون و عبارات کتاب بر عهده شماس‌ت و دبیر نقش راهنما دارد.
استفاده از کتاب کار توصیه نمی‌شود؛ زیرا در آنها تخلّف آشکار از اهداف آموزشی دیده می‌شود؛ در کتاب‌هایی که به نام تیزهوشان یا آمادگی برای کنکور و مسابقات طراحی می‌شود، موارد بسیاری از اهداف آموزشی زبان‌آموزی نیست.
برای یادگیری هر زبانی باید بسیار تکرار و تمرین کرد. اگر می‌خواهید در درس عربی موفق‌تر باشید، پیش مطالعه کنید.
هدف این کتاب، فهم متن است. اگر شما بتوانید متون عربی را خوب بخوانید و درست بفهمید و ترجمه کنید، خود به‌خود می‌توانید از فارسی به عربی نیز ترجمه کنید و حتی سخن بگویید؛ از آیات و احادیث کتاب‌های درسی عربی می‌توانید در انشا و مقاله‌نویسی و به هنگام سخنرانی استفاده کنید.

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ

حَرْفَةُ الْمَرْءِ كَنْزٌ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

پیشه انسان گنج است.

كَدُّ الْيَدِ

يَشْعُرُ نَاصِرٌ الْيَوْمَ بِالتَّعَبِ كَثِيرًا. فَهُوَ سَائِقُ سَيَّارَةٍ أَجْرَةٍ وَ يَكْسِبُ مَصَارِيفَ * حَيَاتِهِ عَنْ طَرِيقِ نَقْلِ الْمُسَافِرِينَ. وَ قَدْ حَصَلَ عَلَى مَالٍ جَيِّدٍ وَلَكِنَّهُ شَعَرَ بِالتَّعَبِ * .
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ وَ يَنْفَعُونَ الْآخَرِينَ وَ هُمْ * فِي طَلَبِ الرِّزْقِ الْحَلَالِ.
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ أَكَلَ مِنْ كَدِّ يَدِهِ * ، نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ بِالرَّحْمَةِ، ثُمَّ لَا يُعَذِّبُهُ أَبَدًا».

الْمُعْجَم

بَائِي طَرِيقٍ: از هر راهی	كَسُولٌ: تنبل ≠ نشيط
تَعَبٌ: خستگی	لَا يُعَذِّبُهُ: او را عذاب نمی‌کند
خَسِرَ: زیان کرد	مَصَارِيفُ: هزینه‌ها «مفرد: مصروف»
رسالة: پیام، نامه	وَهُمْ: در حالی که آنان
كَدُّ يَدِهِ: دسترنجش	

الْتِمَارِينَ

الْتِمَارِينَ الْأَوَّلُ: أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ الْآتِيَةِ.

۱- لِمَاذَا شَعَرَ نَاصِرٌ بِالتَّعَبِ؟

- (أ) لِأَنَّهُ كَانَ كَسُولًا * . (ب) لِأَنَّهُ خَسِرَ * مَالَهُ. (ج) لِأَنَّهُ عَمِلَ كَثِيرًا.

۲- مَنْ هُوَ سَائِقُ سَيَّارَةٍ أَجْرَةٍ؟

- (أ) صَادِقٌ (ب) نَاصِرٌ (ج) الْمُسَافِرُونَ

۳- مَا مِهْنَةُ نَاصِرٍ؟

- (أ) هُوَ سَائِقٌ. (ب) هُوَ مُوظَّفٌ. (ج) هُوَ كَاتِبٌ.

٤- إِلَى مَنْ يَنْظُرُ اللَّهُ بِالرَّحْمَةِ؟

(أ) مَنْ يَحْصُلُ عَلَى مَالٍ كَثِيرٍ. (ب) مَنْ عَمِلَ وَ أَكَلَ مِنْ كَدِّ يَدِهِ. (ج) مَنْ يُحِبُّ السَّفَرَ.

٥- مَا هُوَ الْعُنْوَانُ الْمُنَاسِبُ لِهَذَا الدَّرْسِ؟

(أ) الْإِهْتِمَامُ بِكَسْبِ مَصَارِيفِ الْحَيَاةِ مِنَ الْآخَرِينَ.

(ب) الْإِهْتِمَامُ بِطَلَبِ الْمَالِ الْكَثِيرِ بِأَيِّ طَرِيقٍ *.

(ج) الْإِهْتِمَامُ بِطَلَبِ الرِّزْقِ الْحَلَالِ.

الْتَّمَرِينَ الثَّانِي:

(أ) تَرْجِمِ الْحَدِيثَ.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

«مَنْ أَكَلَ مِنْ كَدِّ يَدِهِ.

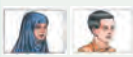
نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ بِالرَّحْمَةِ.

ثُمَّ لَا يُعَذِّبُهُ أَبَدًا».

(ب) تَحَدَّثْ عَنِ مَفْهُومِ هَذَا الْحَدِيثِ بِاخْتِصَارٍ مَعَ زُمَلَائِكَ فِي الصَّفِّ.

إِعْلَمُوا

مُراجَعَةُ الْقَوَاعِدِ:

نوع فعل				ضمير			
نهي	امر	مضارع	ماضي				
		أَفْعُلْ	فَعَلْتُ	كِتَابِي	أَنَا		من
		تَفْعُلْ	فَعَلْتَ	كِتَابُكَ	أَنْتَ		تو
		تَفْعَلِينَ	فَعَلْتِ	كِتَابُكِ	أَنْتِ		
		يَفْعُلْ	فَعَلَ	كِتَابُهُ	هُوَ		او
		تَفْعُلْ	فَعَلْتَ	كِتَابُهَا	هِيَ		
		نَفْعُلْ	فَعَلْنَا	كِتَابُنَا	نَحْنُ		ما
لا تَفْعَلُوا	اِفْعَلُوا	تَفْعَلُونَ	فَعَلْتُمْ	كِتَابُكُمْ	أَنْتُمْ		شما
لا تَفْعَلْنَ	اِفْعَلْنَ	تَفْعَلْنَ	فَعَلْتُنَّ	كِتَابُكُنَّ	أَنْتُنَّ		
لا تَفْعَلَا	اِفْعَلَا	تَفْعَلَانِ	فَعَلْتُمَا	كِتَابُكُمَا	أَنْتُمَا		
لا تَفْعَلَا	اِفْعَلَا	تَفْعَلَانِ	فَعَلْتُمَا	كِتَابُكُمَا	أَنْتُمَا		
		يَفْعَلُونَ	فَعَلُوا	كِتَابُهُمْ	هُمْ		ایشان
		يَفْعَلْنَ	فَعَلْنَ	كِتَابُهُنَّ	هُنَّ		
		يَفْعَلَانِ	فَعَلَا	كِتَابُهُمَا	هُمَا		
		تَفْعَلَانِ	فَعَلَتَا	كِتَابُهُمَا	هُمَا		

این جدول یادآوری مهم‌ترین آموخته‌های دورهٔ اول متوسطه است؛ یادگیریِ مطالبِ جدول، در یک جلسهٔ یک‌ساعته در کلاس درس امکان‌پذیر نیست. با تکرار و تمرین در منزل، این مطالب را ملکهٔ ذهن خود کنید.

جَوَارُ (التَّعَارُفُ) *

مُوظَّفُ قَاعَةِ الْمَطَارِ *	الْمُسَافِرُ
صَبَاحَ النَّوْرِ وَ السُّرُورِ.	صَبَاحَ الْخَيْرِ يَا أَخِي.
أَنَا بِخَيْرٍ، وَ كَيْفَ أَنْتَ؟	كَيْفَ حَالُكَ؟
مِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟	بِخَيْرٍ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ.
مَا اسْمُكَ الْكَرِيمُ؟ *	أَنَا مِنْ إِيْرَانِ.
إِسْمِي سَعِيدٌ.	إِسْمِي حُسَيْنٌ وَ مَا اسْمُكَ الْكَرِيمُ؟
لَا؛ مَعَ الْأَسْفِ *. أُحِبُّ السَّفَرَ.	هَلْ سَافَرْتَ إِلَى إِيْرَانِ حَتَّى الْآنَ؟
إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ إِلَى اللَّقَاءِ.	إِنْ شَاءَ اللَّهُ تُسَافِرُ إِلَى إِيْرَانِ!
فِي أَمَانِ اللَّهِ وَ حِفْظِهِ.	فِي أَمَانِ اللَّهِ.

تَعَارُف: أَشْنَائِي قَاعَةُ: سَالِن «جَمْع: قَاعَات» مَطَار: فِرُودْكَاه «جَمْع: مَطَارَات» مَا اسْمُكَ الْكَرِيمُ؟ نَام شَرِيف
شَمَا چِيسْت؟ مَعَ الْأَسْفِ: مَتَأَسَفَانَه

التمرين الأول: أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ الْآتِيَةِ.

- ١- مِنْ أَيْنَ كَانَ الْمُسَافِرُ؟
- ٢- مَتَى جَرَى هَذَا الْجَوَارُ؟ صَبَاحاً أَمْ مَسَاءً؟
- ٣- مَعَ مَنْ تَكَلَّمَ الْمُسَافِرُ؟
- ٤- مَا اسْمُ مُوَظَّفِ قَاعَةِ الْمَطَارِ؟
- ٥- مَنْ سَأَلَ عَنِ السَّفَرِ إِلَى إِيْرَانِ؟

التمرين الثاني: أَجِرِ الْجَوَارَ مَعَ زَمِيلِكَ فِي الصَّفِّ.

التمرين الثالث: اكْمِلِ الْفَرَاغَ ثُمَّ أَجِرِ الْجَوَارَ مَعَ زَمِيلِكَ.

- مَا اسْمُكَ؟ / مِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟ / إِلَى اللَّيْقَاءِ / كَيْفَ حَالُكَ؟ / هَلْ سَافَرْتَ إِلَى إِيْرَانِ؟ / مَسَاءً الْخَيْرِ
- مَسَاءً النَّوْرَ وَ السُّرُورَ.
- ؟ اِسْمِي مَحْمُودَ.
- ؟ أَنَا بِخَيْرٍ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ.
- ؟ أَنَا مِنَ الْهِنْدِ.
- ؟ لَا؛ مَا سَافَرْتُ.
- مَعَ السَّلَامَةِ.

الْتَّمِرِينَ الرَّابِعَ: تَرْجِمُ * فِعْلَ كُلِّ جُمْلَةٍ، ثُمَّ اكْتُبْ نَوْعَهُ.

١- أَلَوْلَدُ كَتَبَ دُرُوسَهُ.

٢- صَدِيقِي يَكْتُبُ رِسَالَةً.

٣- رَجَاءٌ، أَكْتُبْ وَاجِبَاتِكَ.

٤- زَمِيلِي مَا كَتَبَ التَّمْرِينَ.

٥- هُوَ سَيَكْتُبُ عَلَى اللُّوحِ.

٦- سَوْفَ يَكْتُبُ الطَّبِيبُ وَصْفَةً.

٧- لَا يَكْتُبُ الْعَاقِلُ عَلَى الشَّجَرَةِ.

٨- مِنْ فَضْلِكَ لَا تَكْتُبْ عَلَى كُرْسِيِّكَ.

الْتَّمِرِينَ الْخَامِسَ: اكْتُبْ وَزْنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ، وَحُرُوفَهَا الْأَصْلِيَّةَ.

١- نَاصِر، مَنصُور، نَصِير:

٢- صَبَّار، صَبُور، صَابِر:

تَرْجِمُ: ترجمه کن

تَرْتِيبُ الْأَفْعَالِ وَالضَّمَائِرِ فِي اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ

الصِّيْغَةُ	الضَّمِيرُ الْمُنْفَصِلُ	الضَّمِيرُ الْمَتَّصِلُ	الْفِعْلُ الْمَاضِي	الْفِعْلُ الْمَضَارِعُ	فِعْلُ الْأَمْرِ	فِعْلُ النَّهْيِ
١	الْمُفْرَدُ الْمَذَكَّرُ الْغَائِبُ	هُوَ	هُ	فَعَلَ	يَفْعُلُ	
٢	الْمُثَنَّى الْمَذَكَّرُ الْغَائِبُ	هُمَا	هُمَا	فَعَلَا	يَفْعَلَانِ	
٣	الْجَمْعُ الْمَذَكَّرُ الْغَائِبُ	هُمْ	هُمْ	فَعَلُوا	يَفْعَلُونَ	
٤	الْمُفْرَدُ الْمَوْثَّقُ الْغَائِبُ	هِيَ	هَا	فَعَلَتْ	تَفْعُلُ	
٥	الْمُثَنَّى الْمَوْثَّقُ الْغَائِبُ	هُمَا	هُمَا	فَعَلَتَا	تَفْعَلَانِ	
٦	الْجَمْعُ الْمَوْثَّقُ الْغَائِبُ	هُنَّ	هُنَّ	فَعَلْنَ	يَفْعَلْنَ	
٧	الْمُفْرَدُ الْمَذَكَّرُ الْمُخَاطَبُ	أَنْتَ	لَكَ	فَعَلْتَ	تَفْعُلُ	لَا تَفْعُلْ
٨	الْمُثَنَّى الْمَذَكَّرُ الْمُخَاطَبُ	أَنْتُمَا	كُما	فَعَلْتُمَا	تَفْعَلَانِ	لَا تَفْعَلَا
٩	الْجَمْعُ الْمَذَكَّرُ الْمُخَاطَبُ	أَنْتُمْ	كُمْ	فَعَلْتُمْ	تَفْعَلُونَ	لَا تَفْعَلُوا
١٠	الْمُفْرَدُ الْمَوْثَّقُ الْمُخَاطَبُ	أَنْتِ	لِكِ	فَعَلْتِ	تَفْعَلِينَ	لَا تَفْعَلِي
١١	الْمُثَنَّى الْمَوْثَّقُ الْمُخَاطَبُ	أَنْتُمَا	كُما	فَعَلْتُمَا	تَفْعَلَانِ	لَا تَفْعَلَا
١٢	الْجَمْعُ الْمَوْثَّقُ الْمُخَاطَبُ	أَنْتُنَّ	كُنَّ	فَعَلْتُنَّ	تَفْعَلْنَ	لَا تَفْعَلْنَ
١٣	الْمُتَكَلِّمُ وَحْدَهُ	أَنَا	بِي	فَعَلْتُ	أَفْعُلُ	
١٤	الْمُتَكَلِّمُ مَعَ الْغَيْرِ	نَحْنُ	نَا	فَعَلْنَا	نَفْعُلُ	

۲

الدَّرْسُ الثَّانِي

إِزْرَعُوا وَاعْرِسُوا*، ... وَاللَّهُ مَا عَمِلَ النَّاسُ عَمَلًا أَحَلَّ*
وَلَا أَطْيَبَ مِنْهُ* (الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ)

کشاورزی کنید و نهال بکارید ... به خدا سوگند مردم کاری را حلالتر و خوبتر از آن انجام نداده‌اند.

يَدُ الْفَلَّاحِ

تَوْجَدُ قِصَصُ كَثِيرَةً فِي تَارِيخِ الْإِسْلَامِ تُبَيِّنُ* لَنَا قِيَمَةَ الْعَمَلِ؛ مِنْهَا :

كَانَ النَّبِيُّ ﷺ جَالِسًا مَعَ خَمْسَةِ مِنْ أَصْحَابِهِ تَحْتَ شَجَرَةٍ؛
فَدَخَلَ عَلَيْهِمْ رَجُلٌ ذُو* وَجْهِ* أَسْمَرٍ* وَيَدَيْنِ خَشِنَتَيْنِ* ؛
فَهُمُ الْحَاضِرُونَ مِنْ ظَاهِرِهِ أَنَّهُ فَلَاحٌ وَمِهْنَتُهُ الزَّرَاعَةُ.

فَضَحِكَ أَحَدٌ* مِنَ الْحَاضِرِينَ

وَأَرَادَ أَنْ يَسْتَهْزِئَ بِهِ* ؛

لَكِنَّ النَّبِيَّ ﷺ عِنْدَمَا شَاهَدَهُ رَحَّبَ بِهِ*

وَأَجْلَسَهُ* إِلَى جَانِبِهِ.

فَتَعَجَّبَ بَعْضُ الْحَاضِرِينَ مِنْ هَذَا الْعَمَلِ؛

ثُمَّ تَعَجَّبُوا كَثِيراً حِينَمَا أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدَ الْفَلَّاحِ بِيَدِهِ وَقَالَ:

«إِنَّهَا يَدٌ يُحِبُّهَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ».

سَأَلَ رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: أَيُّ الْمَالِ خَيْرٌ؟ قَالَ: زَرْعُ زَرْعُهُ صَاحِبُهُ.

رَحِمَ اللَّهُ * امْرَأً عَمِلَ عَمَلًا، فَأَتَقَنَهُ * . رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

آفَةُ النَّجَحِ * الْكَسَلُ * . الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

الْمُعْجَم

أَتَقَنَ عَمَلًا: کاری را درست و استوار انجام

داد «مضارع: يَتَقَنُ»

أَجْلَسَ: نشانید «مضارع: يُجْلِسُ»

أَحَدٌ: یکی

أَحَلَّ: حلال تر

أَسْمَرَ: گندمگون

أَطِيبَ: خوب تر

إِغْرَسُوا: نهال بکارید

«ماضی: غَرَسَ / مضارع: يَغْرِسُ»

نُبِّئَ: آشکار می کند «ماضی: بَيَّنَّ»

ذو: دارای

ذو وَجْهِ أَسْمَرَ: دارای چهره ای گندمگون

رَحَبَ بِهِ: به او خوشامد گفت

«مضارع: يُرَحِّبُ»

رَحِمَ اللَّهُ: خدا رحمت کند!

كَسَلٌ: تنبلی ≠ نشاط

نُجَحٌ: موفقیت = نَجَاح

يَدَيْنِ حَشِيتَيْنِ: دو دستِ زبر «حَشِيتَةٌ: زبر»

يَسْتَهْزِئُ بِهِ: او را ریشخند می کند

«ماضی: اسْتَهْزَأَ بِ»

- ١- ما كانت مهنة الرجل الذي دخل على النبي ﷺ ؟
- ٢- كيف كان ظاهر الرجل الذي دخل المجلس ؟
- ٣- كم صحابياً كان جالسا مع النبي ﷺ ؟
- ٤- من رحب بالرجل الذي دخل المجلس ؟
- ٥- ماذا أراد أن يفعل الرجل الذي ضحك ؟
- ٦- أين كان رسول الله ﷺ جالسا ؟
- ٧- أي يد محبوبة عند الله ورسوله ؟

اعلموا

الأعداد من واحد إلى مئة

الأعداد الترتيبية (الأول إلى العشرين)		الأعداد الأصلية (واحد إلى مئة)		
الأول م١	الاحادي عشر ١١م	عشرة ١٠	أحد عشر ١١	واحد ١
الثاني م٢	الثاني عشر ١٢م	عشرون ٢٠	اثنا عشر ١٢	اثنان ٢
الثالث م٣	الثالث عشر ١٣م	ثلاثون ٣٠	ثلاثة عشر ١٣	ثلاثة ٣
الرابع م٤	الرابع عشر ١٤م	أربعون ٤٠	أربعة عشر ١٤	أربعة ٤
الخامس م٥	الخامس عشر ١٥م	خمسون ٥٠	خمسة عشر ١٥	خمسة ٥
السادس م٦	السادس عشر ١٦م	ستون ٦٠	سته عشر ١٦	سته ٦
السابع م٧	السابع عشر ١٧م	سبعون ٧٠	سبعة عشر ١٧	سبعة ٧
الثامن م٨	الثامن عشر ١٨م	ثمانون ٨٠	ثمانية عشر ١٨	ثمانية ٨
التاسع م٩	التاسع عشر ١٩م	تسعون ٩٠	تسعة عشر ١٩	تسعة ٩
العاشر م١٠	العاشر عشر ٢٠م	مئة ١٠٠	عشرون ٢٠	عشرة ١٠

جَوَّارُ (بَيْنَ سَائِحِينَ فِي الْعِرَاقِ)

عَمَّار، سَائِحٌ مِنَ الْعِرَاقِ	هَاشِم، سَائِحٌ * مِنَ إِيْرَانِ
مَسَاءَ النَّوْرِ.	مَسَاءَ الْخَيْرِ.
لَا؛ أَنَا مِنَ الْعِرَاقِ. وَأَنْتَ مِنْ بَاكِسْتَانِ؟	هَلْ أَنْتَ مِنَ الْكُوَيْتِ؟
كَمْ مَرَّةً جِئْتَ لِلزِّيَارَةِ؟	لَا؛ أَنَا إِيرَانِيٌّ.
أَهْلًا بِكَ، كَمْ عُمْرُكَ؟	أَنَا جِئْتُ لِلْمَرَّةِ الثَّانِيَةِ.
مَا شَاءَ اللَّهُ.	عُمْرِي سِتَّةَ عَشَرَ عَامًا.
نَعَمْ. ذَهَبْتُ لِزِيَارَةِ الْإِمَامِ الثَّامِنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مُنْذُ سَنَوَاتٍ *.	هَلْ سَافَرْتَ إِلَى إِيْرَانِ حَتَّى الْآنَ؟
إِيْرَانُ بَلَدٌ جَمِيلٌ جِدًّا. يَتِمَتَّعُ * الشَّعْبُ الْإِيْرَانِيُّ بِثَقَافَةٍ غَنِيَّةٍ وَ هُمْ يُحِبُّونَ أَهْلَ الْبَيْتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ.	كَيْفَ وَجَدْتَ إِيْرَانَ؟
.....	كَذَلِكَ الشَّعْبُ الْعِرَاقِيُّ مَشْهُورٌ بِالكَرَمِ وَالسَّخَاءِ وَ هُمْ خُدَّامُ أَهْلِ الْبَيْتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ.

سَائِح: گردشگر «جمع: سَائِحُونَ وَ سَائِحَاتٌ» مُنْذُ سَنَوَاتٍ : سال‌ها پیش يَتِمَتَّعُ بِ: برخوردار است از ...

التَّمْرِينُ الْأَوَّلُ: أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ الْآتِيَةِ.

١- كَمْ مَرَّةً تَشَرَّفَ هَاشِمٌ لِلزِّيَارَةِ؟

(أ) مَرَّةً وَاحِدَةً (ب) مَرَّتَيْنِ (ج) ثَلَاثَ مَرَّاتٍ

٢- كَيْفَ وَجَدَ عَمَّارٌ إِيرَانَ عِنْدَمَا جَاءَ لِلزِّيَارَةِ؟

(أ) وَجَدَهَا جَمِيلَةً.

(ب) وَجَدَهَا وَاسِعَةً جِدًّا.

(ج) وَجَدَهَا بَلَدًا بَارِدًا.

٣- مَا رَأَى عَمَّارٌ فِي الشَّعْبِ الْإِيرَانِيِّ؟

(أ) هُوَ الشَّعْبُ الْمَشْهُورُ بِالْكَرَمِ وَالسَّخَاءِ فِي الْعَالَمِ.

(ب) يَتَمَتَّعُ بِثَقَافَةٍ غَنِيَّةٍ.

(ج) وَجَدَهُمْ شَعْبًا كَثِيرَ الْعَمَلِ.

٤- مَا رَأَى هَاشِمٌ فِي الشَّعْبِ الْعِرَاقِيِّ؟

(أ) الشَّعْبُ الْعِرَاقِيُّ يَتَمَيَّزُ بِتَارِيخٍ عَرِيقٍ.

(ب) الشَّعْبُ الْعِرَاقِيُّ مُمَيَّزٌ فِي الْأَطْعَمَةِ وَالْأَشْرَبَةِ.

(ج) شَعْبُ الْعِرَاقِ مَشْهُورٌ بِالْكَرَمِ وَالسَّخَاءِ فِي الْعَالَمِ.

٥- أَيْنَ تَحَدَّثَ هَاشِمٌ وَ عَمَّارٌ مَعَ بَعْضِ *؟

(أ) فِي الْعِرَاقِ (ب) فِي إِيرَانَ (ج) فِي بَاكِسْتَانِ

التَّمْرِينُ الثَّانِي: أَجِرِ الْحَوَارَ مَعَ زَمِيلِكَ فِي الصَّفِّ.

التَّمْرِينُ الثَّالِثُ: اكْمِلِ الْفَرَاغَ ثُمَّ أَجِرِ الْحَوَارَ مَعَ زَمِيلِكَ.

- ١- كَيْفَ وَجَدْتَ مَشْهَدَ الرُّضَا ﷺ فِي زِيَارَتِكَ الْأَخِيرَةِ؟
- ٢- إِلَى أَيِّ مَدِينَةٍ تُحِبُّ أَنْ تُسَافِرَ؟
- ٣- كَمْ مَرَّةً تَشَرَّفْتَ بِزِيَارَةِ كَرْبَلَاءَ؟
- ٤- مَعَ مَنْ تُحِبُّ أَنْ تُسَافِرَ؟
- ٥- لِمَاذَا تُسَافِرُ إِلَى كِرْمَانَ؟
- ٦- مَتَى تُسَافِرُ إِلَى طَبَسَ؟
- ٧- هَلْ سَافَرْتَ إِلَى قُمْ؟
- ٨- أَأَنْتَ مِنْ زَاهِدَانَ؟
- ٩- أَيْنَ تَسْكُنُ؟
- ١٠- كَمْ عُمْرُكَ؟

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ.

- ١- كَمْ عَدَدُ الْأَيَّامِ فِي الْأُسْبُوعِ؟
- ٢- كَمْ أَخَا وَ أُخْتًا عِنْدَكَ؟
- ٣- كَمْ فَصْلًا فِي السَّنَةِ؟
- ٤- كَمْ عَدَدُ الشُّهُورِ فِي السَّنَةِ؟

٥- كَمْ عَدَدَ أَلْعَابِ الرِّيَاضَةِ الَّتِي تَعْرِفُهَا؟

٦- كَمْ كِتَابًا دِرَاسِيًّا * تَقْرَأُ؟

٧- كَمْ مَبْلَغًا مِنَ النُّقُودِ لَدَيْكَ *؟

٨- كَمْ لَكَ مِنَ الْأَصْدِقَاءِ؟

٩- بِكَمْ اشْتَرَيْتَ قَلَمَكَ؟

التَّعْمِرينُ الْخَامِسُ: اُكْتُبْ فِي الْفَرَاغِ عَدَدًا تَرْتَبِيًّا مُنَاسِبًا.

١- اَلشَّهْرُ الـ مِنْ شُهُورِ السَّنَةِ شَهْرُ مِهْر.

٢- اَلْيَوْمُ الـ مِنْ أَيَّامِ الْأُسْبُوعِ يَوْمُ الْخَمِيسِ.

٣- نَحْنُ فِي الصَّفِّ الـ فِي هَذِهِ السَّنَةِ الدَّرَاسِيَّةِ.

٤- اَلْفَصْلُ الـ فِي السَّنَةِ الْإِيرَانِيَّةِ فَصْلُ الشِّتَاءِ.

٥- اَلْفَصْلُ الـ فِي السَّنَةِ الْإِيرَانِيَّةِ فَصْلُ الْخَرِيفِ.

٦- يَأْخُذُ الْفَائِزُ الْأَوَّلُ جَائِزَةً ذَهَبِيَّةً وَ الْفَائِزُ الـ جَائِزَةً فَضِيَّةً.

التَّمَرُّنُ السَّادِسُ: صَعَّ* فِي الْفَرَاغِ عَدَدًا مُنَاسِبًا مِنَ الْأَعْدَادِ التَّالِيَةِ؛ ثُمَّ كَمَّلَ* التَّرْجَمَةَ.

خَمْسُ / اِثْنَانِ / ثَلَاثَةٌ

۱- اَلصَّبْرُ

صَبْرٌ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ، وَ صَبْرٌ عَلَى الطَّاعَةِ*، وَ صَبْرٌ عَنِ الْمَعْصِيَةِ*. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

بردباری گونه است: بردباری هنگام مصیبت و بردباری بر بندگی و بردباری بر ترک گناه.

۲- قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

..... لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ: «قَاطِعُ الرَّحِمِ وَ جَارُ السَّوِّ».

فرستاده خدا ﷺ فرمود:

..... نفر هستند که خداوند روز قیامت به آنها نگاه نمی‌کند: کسی که از خویشان قطع رحم کرده و

همسایه بد.

۳- عَلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ

الْوَرَعُ فِي الْخَلْوَةِ، وَ الصَّدَقَةُ فِي الْقِلَّةِ*، وَ الصَّبْرُ عَلَى الْمُصِيبَةِ، وَ الصَّدْقُ عِنْدَ

الْخَوْفِ، وَ الْجِلْمُ* عِنْدَ الْغَضَبِ. الْإِمَامُ السَّجَّادُ ع

نشانه‌های مؤمن چیز است:

پارسایی در خلوت، صدقه در تنگدستی، بردباری بر مصیبت، راستگویی هنگام ترس و شکیبایی هنگام

خشم.

صَعَّ: بگذارد «ماضی: وَصَعَ / مضارع: يَصَعُّ» كَمَّلَ: کامل کن «ماضی: كَمَّلَ / مضارع: يُكَمِّلُ»
طاعة: بندگی معصية: نافرمانی قِلَّةٌ: تنگدستی، کمی ≠ کثرة جِلْمٌ: شکیبایی = صَبْرٌ

التَّمْرِينُ السَّابِعُ: اُكْتُبِ السَّاعَةَ بِالْأَرْقَامِ.

١- التَّاسِعَةُ وَ خَمْسُ وَ خَمْسُونَ دَقِيقَةً.

٢- الْحَادِيَّةُ عَشْرَةً إِلَّا عَشَرَ دَقَائِقَ.

٣- السَّابِعَةُ وَ عِشْرُونَ دَقِيقَةً.

٤- الرَّابِعَةُ وَ أَرْبَعُونَ دَقِيقَةً.

٥- الثَّالِثَةُ إِلَّا خَمْسَ دَقَائِقَ.

٦- الثَّانِيَّةُ عَشْرَةً تَمَامًا.

٧- السَّادِسَةُ إِلَّا رُبْعًا.

٨- الْخَامِسَةُ وَ النِّصْفُ.

٩- الْوَاحِدَةُ وَ دَقِيقَتَانِ.

١٠- الْعَاشِرَةُ وَ الثُّلُثُ.

الْتَمَرِينُ الثَّامِنُ: تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ الثَّالِيَةَ.

- ١- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ طَوْلَ قَامَةِ الزَّرَاقَةِ سِتُّهُ أَمْتَارٍ* وَ تَسْتَطِيعُ رُؤْيَةَ خَلْفِهَا دُونَ أَنْ تُدِيرَ* رَأْسَهَا؟
- ٢- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ الْكَلْبَ يَقْدِرُ عَلَى سَمَاعِ* صَوْتِ السَّاعَةِ مِنْ مَسَافَةِ أَرْبَعِينَ قَدَمًا؟
- ٣- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ عَدَدَ أَنْوَاعِ الْأَسْمَاكِ يَزِيدُ عَنْ* خَمْسَةِ وَ عِشْرِينَ أَلْفَ نَوْعٍ؟
- ٤- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ النَّمْلَةَ* تَقْدِرُ عَلَى حَمْلِ شَيْءٍ يَفُوقُ* وَزْنَهَا خَمْسِينَ مَرَّةً؟
- ٥- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ ثَمَانِينَ بِأَلْمِئَةٍ مِنْ مَوْجُودَاتِ الْعَالَمِ حَشَرَاتٌ؟

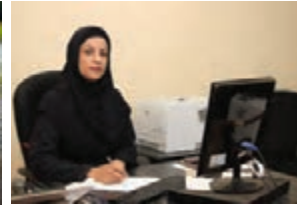

أمتار: جمع متر دُونَ أَنْ تُدِيرَ: بى آنكه بچرخاند «ماضى: أَدَارَ/ مضارع: يُدِيرُ» سَمَاع: شنیدن = سَمْع
يَزِيدُ عَنْ: بیش از ... است نَمْلَةَ: مورچه يَفُوقُ: بالاتر است از ...

النشاط اللغوي

اكتب اسم كل مهنة باللغة العربية تحت صورتها المناسبة.

فلاحة / بيطرية / ربة البيت / تقني الحاسوب / طبخة / مصلح السيارات / مهندس العمارة /
مصلح الأنابيب (سباك) / مصلح الأجهزة المنزلية / محاسبة / مصورة / عامل المطبعة

۳

الدَّرْسُ الثَّالِثُ

إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

خداوند زیباست و زیبایی را دوست دارد.

قِيَمَةُ الْعَمَلِ

عِنْدَمَا رَجَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ إِحْدَى الْغَزَوَاتِ* ،
 اسْتَقْبَلَهُ* أَحَدُ أَصْحَابِهِ بِاسْمِ «سَعْدِ الْأَنْصَارِيِّ» ،
 فَصَافَحَهُ النَّبِيُّ ﷺ وَوَجَدَ يَدَهُ خَشِنَةً؛
 ثُمَّ سَأَلَهُ:

لِمَاذَا يَدُكَ هَكَذَا؟

أَجَابَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَشْتَغِلُ فِي الْمَزْرَعَةِ مِنَ الصَّبَاحِ حَتَّى* اللَّيْلِ لِنَفَقَةِ
 أَهْلِي* .

فَقَبَّلَ* رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدَهُ وَقَالَ:

«هَذِهِ يَدٌ لَا تَمَسُّهَا النَّارُ أَبَدًا».

غَزَوَات: جنگ‌ها «مفرد: غَزْوَةٌ»

قَبَّلَ: بوسید

«مضارع: يُقَبِّلُ»

لَا تَمَسُّ: لمس نمی‌کند

«ماضی: مَسَّ»

أَهْل: خانواده

إِسْتَقْبَلَ: به پیشواز رفت

«مضارع: يَسْتَقْبِلُ»

حَتَّى: تا = إِلَى

صَافَحَ: دست داد

«مضارع: يُصَافِحُ»

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خِلْفِ عَظِيمٍ

التمرين الأول: انتخب الصحيح.

١- متى استقبل الصحابي رسول الله ﷺ ؟

(أ) عند رجوعه من إحدى الغزوات. ☐

(ب) حين بداية غزوه. ☐

(ج) عند دخوله في المزرعة. ☐

٢- لماذا كان الصحابي يشتغل في المزرعة من الصباح حتى الليل؟

(أ) لحرصه على المال. ☐ (ب) لنفقة عياله. ☐ (ج) لأنه كان كثير العمل. ☐

٣- كيف كان ظاهر يد الصحابي؟

(أ) كانت يده مكسورة. ☐ (ب) كانت يده نظيفة. ☐ (ج) كانت يده خشنه. ☐

٤- من سأل: «لماذا يدك هكذا»؟

(أ) سألته «سعد الأنصاري». ☐ (ب) سألته صحابي. ☐ (ج) سألته النبي ﷺ. ☐

٥- ما اسم الصحابي في القصة؟

(أ) اسمه ميثم التمار. ☐ (ب) اسمه سعد الأنصاري. ☐ (ج) اسمه سلمان الفارسي. ☐

٦- أين كان الصحابي يشتغل؟

(أ) كان يشتغل في المزرعة. ☐

(ب) كان يشتغل في الجيش. ☐

(ج) كان يشتغل في بيت رسول الله ﷺ. ☐

التمرين الثاني:

(أ) ترجم الحديث.

قَبَلِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَدَ الْفَلَّاحِ وَ قَالَ:

هَذِهِ يَدٌ لَا تَمَسُّهَا النَّارُ أَبَدًا.

(ب) اشرح رسالة هذه الرواية باختصار.

اعلموا

الماضي وَ الْمُضَارِعُ وَ الْمَصَدَرُ (۱)

بیشتر فعل‌های «ماضی سوم شخص مفرد» که با آن آشنا شده‌اید، از سه حرف اصلی تشکیل می‌شدند؛ مانند: خَرَجَ، عَرَفَ، قَطَعَ و شَكَرَ.

«ماضی سوم شخص مفرد» برخی فعل‌ها بیشتر از سه حرف اصلی است؛ مانند:

إِسْتَخْرَجَ، اعْتَرَفَ، انْقَطَعَ و تَشَكَّرَ.

اکنون با فعل‌هایی آشنا می‌شوید که «ماضی سوم شخص مفرد» آنها علاوه بر سه حرف اصلی، حرف یا حروف بیشتری دارد.

وزن فعل‌ها و مصدرهای جدول زیر را حفظ کنید.

ماضی	مضارع	مصدر
إِسْتَفْعَلَ	يَسْتَفْعِلُ	إِسْتِفْعَال
إِفْتَعَلَ	يِفْتَعِلُ	إِفْتِعَال
انْفَعَلَ	يَنْفَعِلُ	انْفِعَال
تَفَعَّلَ	يَتَفَعَّلُ	تَفَعُّل

مثال:

ماضی	مضارع	مصدر
إِسْتَرْجَعَ: پس گرفت	يَسْتَرْجِعُ: پس می‌گیرد	إِسْتِرْجَاع: پس گرفتن
إِشْتَغَلَ: کار کرد	يَشْتَغِلُ: کار می‌کند	إِشْتَغَال: کار کردن
انْفَتَحَ: باز شد	يَنْفَتِحُ: باز می‌شود	انْفِتَاح: باز شدن
تَخَرَّجَ: دانش‌آموخته شد	يَتَخَرَّجُ: دانش‌آموخته می‌شود	تَخَرُّج: دانش‌آموخته شدن

آنچه در یادگیری فعل‌ها مهم است شناسه‌ها هستند که در سه سال گذشته با آنها آشنا شده‌اید.
یادآوری فعل ماضی که در پایه هفتم خواندید:

«تُ» در «فَعَلْتُ» (انجام دادم) مانند:

اِسْتَخْرَجْتُ اِكْتَسَبْتُ اِنْسَحَبْتُ تَعَلَّمْتُ

«تَ» در «فَعَلْتَ» (انجام دادی) مانند:

اِسْتَخْرَجْتَ اِكْتَسَبْتَ اِنْسَحَبْتَ تَعَلَّمْتَ

«-» در «فَعَلَ» (انجام داد) مانند:

اِسْتَخْرَجَ اِكْتَسَبَ اِنْسَحَبَ تَعَلَّمَ

«نا» در «فَعَلْنَا» (انجام دادیم) مانند:

اِسْتَخْرَجْنَا اِكْتَسَبْنَا اِنْسَحَبْنَا تَعَلَّمْنَا

«تُمْ» در «فَعَلْتُمْ» (انجام دادید) مانند:

اِسْتَخْرَجْتُمْ اِكْتَسَبْتُمْ اِنْسَحَبْتُمْ تَعَلَّمْتُمْ

«وا» در «فَعَلُوا» (انجام دادند) مانند:

اِسْتَخْرَجُوا اِكْتَسَبُوا اِنْسَحَبُوا تَعَلَّمُوا

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

اِسْتَغَلَّ: کار کرد اِسْتَغْلُوا:

تَعَلَّمَ: یاد گرفت تَعَلَّمْتُمْ:

اِنْقَطَعَ: بریده شد اِنْقَطَعْتُ:

اِسْتَغْفَرَ: آمرزش خواست اِسْتَغْفَرْنَا:

یادآوری فعل مضارع که در پایه هشتم خواندید:

«أَ» در «أَفْعَلُ» (انجام می‌دهم) مانند: اِسْتَخْرِجُ اَكْتَسِبُ اِنْسَحِبُ اَتَعَلَّمُ

«تَ» در «تَفْعَلُ» (انجام می‌دهی) مانند: تَسْتَخْرِجُ تَكْتَسِبُ تَنْسَحِبُ تَتَعَلَّمُ

«يَ» در «يَفْعَلُ» (انجام می‌دهد) مانند: يَسْتَخْرِجُ يَكْتَسِبُ يَنْسَحِبُ يَتَعَلَّمُ

«نَ» در «نَفْعَلُ» (انجام می‌دهیم) مانند: نَسْتَخْرِجُ نَكْتَسِبُ نَنْسَحِبُ نَتَعَلَّمُ

«تَ» + «ریشه» + «وَنَ» در «تَفْعَلُونَ» (انجام می‌دهید) مانند:

تَسْتَخْرِجُونَ تَكْتَسِبُونَ تَنْسَحِبُونَ تَتَعَلَّمُونَ

«يَ» + «ریشه» + «وَنَ» در «يَفْعَلُونَ» (انجام می‌دهند) مانند:

يَسْتَخْرِجُونَ يَكْتَسِبُونَ يَنْسَحِبُونَ يَتَعَلَّمُونَ

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

يَبْتَسِمُ: لبخند می‌زند يَبْتَسِمُونَ:

يَتَكَلَّمُ: سخن می‌گوید تَتَكَلَّمُ:

يَنْسَحِبُ: عقب‌نشینی می‌کند تَنْسَحِبُونَ:

يَتَعَلَّمُ: یاد می‌گیرد اَتَعَلَّمُ:

الْتَّمِرِينَ الْأَوَّلُ: تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ التَّالِيَةَ.

ماضی	مضارع	مصدر
اسْتَغْفَرَ:	يَسْتَغْفِرُ:	اسْتِغْفَار: آمرزش خواستن
اعْتَذَرَ:	يَعْتَذِرُ:	اعْتِذَار: پوزش خواستن
انْسَحَبَ:	يَنْسَحِبُ:	انْسِحَاب: عقب‌نشینی کردن
تَكَلَّمَ:	يَتَكَلَّمُ:	تَكَلُّم: سخن گفتن

التمرين الثاني: اِقْرَأِ الْأَفْعَالَ وَ الْمَصَادِرَ قِرَاءَةً صَحِيحَةً، وَ ضَعِ الْعَلَامَاتِ.

ماضي	مضارع	مصدر
استكبر	يستكبر	استكبار
افتخر	يفتخر	افتخار
انهدم	ينهدم	انهدام
تصور	يتصور	تصور
استضعف	يستضعف	استضعاف
اعترف	يعترف	اعتراف
انصرف	ينصرف	انصراف
تعمد	يتعمد	تعمد

جَوَازُ (فِي قِسْمِ الْجَوَازَاتِ) *

شُرْطِيُّ إِدَارَةِ الْجَوَازَاتِ	الْمُسَافِرُ
أَهْلًا وَ سَهْلًا؛ مِنْ أَيِّ بَلَدٍ أَنْتَ؟	أَنَا مِنْ إِيرَانَ.
مَرْحَبًا بِكَ * . شَرَّفَتْنَا * .	أَشْكُرُكَ.
أَنْتَ تَتَكَلَّمُ بِالْعَرَبِيَّةِ جَيِّدًا!	أَحِبُّ هَذِهِ اللُّغَةَ.
مِنْ فَضْلِكَ، بِلِطَاقَةٍ * الدُّخُولِ	عَلَى عَيْنِي.
رَجَاءً؛ اجْعَلُوا جَوَازَاتِكُمْ فِي أَيْدِيكُمْ.	نَحْنُ جَاهِزُونَ * .

قِسْمُ الْجَوَازَاتِ فِي الْمَطَارِ

جَوَازُ، جَوَازُ السَّفَرِ: گذرنامه «جمع: جَوَازَاتِ» مَرْحَبًا بِكَ: خوش آمدی = أَهْلًا وَ سَهْلًا
شَرَّفَتْنَا: ما را مفتخر کردی بِلِطَاقَةٍ: کارت، بلیت «جمع: بِلِطَاقَاتِ» جَاهِزُونَ: آماده

التمرين الأول: عَيِّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَ غَيْرِ الصَّحِيحَةِ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ.

- ١- «الْبِطَاقَةُ» وَرَقَّةٌ صَغِيرَةٌ عَلَيْهَا مَعْلُومَاتٌ، أَوْ وَرَقَّةٌ قَيِّمَةٌ.
- ٢- شُرْطِيٌّ إِدَارَةُ الْجَوَازَاتِ يُشَاهِدُ بِطَاقَاتِ الدُّخُولِ.
- ٣- جَمِيعُ بِطَاقَاتِ الدُّخُولِ فِي يَدِ مُدِيرِ الْقَافِلَةِ.
- ٤- عِنْدَ مُشَاهَدَةِ السِّيَاحِ نُرَحِّبُ بِهِمْ.
- ٥- لَيْسَتْ فِي الْمَطَارِ إِدَارَةُ الْجَوَازَاتِ.

التمرين الثاني: أَجْرِ الْحِوَارَ مَعَ زَمِيلِكَ فِي الصَّفِّ.

التمرين الثالث: اُكْتُبِ مُفْرَدَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ.

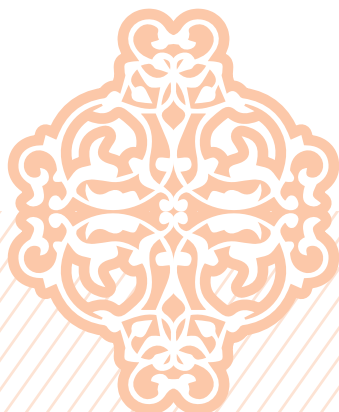
أَصْدِقَاءُ: عِلَامَاتُ: أَسْمَاكُ: بِطَاقَاتُ:
غَزَوَاتُ: شُهُورُ: سِيَّاحُ: أَصْحَابُ:

التمرين الرابع: اِنْتِخِبِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً لِلتَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةِ.

- ١- أَوْرَاقٌ تُعْطِيهَا الْحُكُومَةُ لِإِثْبَاتِ الْهُوِّيَّةِ عِنْدَ السَّفَرِ إِلَى الْخَارِجِ. ☐ النَّقُودُ ☐ الصُّورُ ☐ الْجَوَازُ ☐
- ٢- رُجُوعُ الْجَيْشِ عَنْ مَوْقِعِهِ إِلَى الْوَرَاءِ فِي الْحَرْبِ: ☐ الْإِنْسِحَابُ ☐ الْكَسَلُ ☐ الْحَزَنُ ☐
- ٣- الَّذِي يَكُونُ مَعَكَ فِي طَرِيقٍ أَوْ سَفَرَةٍ: ☐ الْجَاهِزُ ☐ الْمُرَافِقُ ☐ الشُّرْطِيُّ ☐
- ٤- حَيَوَانَاتٌ أَهْلِيَّةٌ كَالْبَقَرِ وَ الْفَرَسِ: ☐ الطُّيُورُ ☐ الْبَهَائِمُ ☐ الْأَسْمَاكُ ☐
- ٥- قِطْعَةٌ مِنَ الْأَرْضِ: ☐ النَّفَقَةُ ☐ الْغَزْوَةُ ☐ الْبُقْعَةُ ☐

ماضی	مضارع	مصدر
اِبْتَسَمَ: لبخند زد	: لبخند می زند	: لبخند زدن
.....: بریده شد	يَنْقَطِعُ: بریده می شود	اِنْقِطَاعٌ:
.....: خارج کرد	: خارج می کند	اِسْتِخْرَاجٌ: خارج کردن
.....: سخن گفت	يَتَكَلَّمُ: سخن می گوید	: سخن گفتن
.....: جشن گرفت	يَحْتَفِلُ: جشن می گیرد	: جشن گرفتن
اِنْكَسَرَ: شکسته شد	: شکسته می شود	: شکسته شدن
.....: به کار گرفت	يَسْتَخْدِمُ: به کار می گیرد	: به کار گرفتن
.....: دانش آموخته شد	: دانش آموخته می شود	تَخَرُّجٌ: دانش آموخته شدن

اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

إِبْحَثْ عَنْ أَسْمَاءِ هَذِهِ الْمِهَنِ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ فِي مُعْجَمِ فَارِسِيٍّ - عَرَبِيٍّ.

www.almaany.com/ar/dict/fa-ar/

الدَّرْسُ الرَّابِعُ

كَهْفُ «عَلِي صَدْر» فِي مُحَافَظَةِ هَمْدَان

بُحَيْرَةُ «سَمِيرَه» فِي مُحَافَظَةِ إِيلَام

مِنْطَقَةُ «دَلْفَارْد» فِي مُحَافَظَةِ كِرْمَان

شَلَال «سَمِيرَم» فِي مُحَافَظَةِ إِصْفَهَان

قَرْيَةُ «زَرِينْ كَلَا» فِي مُحَافَظَةِ مازَنْدَرَان

عَيْنُ «رَامِيَان» فِي مُحَافَظَةِ جَلِسْتَان

﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ﴾

الْعَنَكَبُوت: ٢٠

بگو در زمین بگردید و بنگرید چگونه [خداوند] آفرینش را آغاز کرد؟

﴿هَذَا خَلْقُ اللَّهِ﴾ لقمان: ١١

■ في أَعْمَاقِ الْبَحْرِ تُوجَدُ أَسْمَاكُ مُضِيَّةٌ* . وَ أَضَاوُهَا صَادِرَةٌ عَنْ نَوْعٍ مِنَ الْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيَّةِ الَّتِي تَعِيشُ تَحْتَ عُيُونِ تِلْكَ الْأَسْمَاكِ.

■ إِنَّ بَعْضَ الْحَيَوَانَاتِ تَعْرِفُ بِالْعَرَائِزِ الْأَعْشَابِ الطَّبِّيَّةِ* وَ تَعْلَمُ كَيْفَ تَسْتَعْمِلُ الْعُشْبَ الْمُنَاسِبَ لِلْوَقَايَةِ* مِنَ الْأَمْرَاضِ الْمُخْتَلِفَةِ؛ وَ قَدْ دَلَّتْ* هَذِهِ الْحَيَوَانَاتُ الْإِنْسَانَ عَلَى خَوَاصِّ هَذِهِ الْأَعْشَابِ الطَّبِّيَّةِ.

■ إِنَّ أَغْلَبَ الْحَيَوَانَاتِ إِضَافَةً إِلَى* لُغَتِهَا الْخَاصَّةِ، تَمْتَلِكُ* لُغَةً عَامَّةً تَسْتَطِيعُ مِنْ خِلَالِهَا* التَّفَاهُماً مَعَ بَعْضِهَا* الْبَعْضِ. فَعَلَى سَبِيلِ الْمِثَالِ، لِلْغُرَابِ صَوْتُ يُحَذِّرُ بِهِ بَقِيَّةَ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَغِدَ* سَرِيعًا عَنْ مِنْطَقَةِ الْخَطَرِ.

■ تَسْتَطِيعُ الْحِرْبَاءُ* أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي اتِّجَاهَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ* رَأْسَهَا،
وَهِيَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَرَى فِي اتِّجَاهَيْنِ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ.

■ لَا تَتَحَرَّكُ* عَيْنُ الْبُومَةِ* ، فَإِنَّهَا ثَابِتَةٌ، وَلَكِنَّهَا تُعَوِّضُ* هَذَا النِّقْصَ بِتَحْرِيكِ رَأْسِهَا فِي كُلِّ
جِهَةٍ، وَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُدِيرَ رَأْسَهَا مِثْلَتَيْنِ وَ سَبْعِينَ دَرَجَةً دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ جِسْمَهَا.

تَمَتَّلَكُ: دارد (دارا است)، برخوردار است، فرمانروایی می‌کند	إِتِّجَاهَات: جهت‌ها «مفرد: إِتِّجَاه»
«ماضی: مَلَكَ / مضارع: يَمْلِكُ»	إِسْتَطَاعَ: توانست «مضارع: يَسْتَطِيعُ» = قَدَرَ
حَتَّى تَبْتَعِدَ: تا دور شود	إِضَافَةٌ إِلَى: افزون بر
«ماضی: ابْتَعَدَ / مضارع: يَبْتَعِدُ»	أَضْوَاؤُهَا: نورهایشان
حِرْبَاء: آفتاب‌پرست	«أضواء + ها / مفرد: ضَوْء»
دَلَّ: راهنمایی کرد «مضارع: يَدُلُّ»	أَعْشَاب: گیاهان «مفرد: عُشْب / الْأَعْشَابُ
سَيَرُوا: حرکت کنید «ماضی: سَارَ / مضارع: يَسِيرُ»	الطَّبِيبَةُ: گیاهان دارویی «مفرد: عُشْبِ طَبِیِّ»
كَهْف: غار	أَنْ تُحَرِّكَ: که حرکت بدهد «ماضی: حَرَكَ / مضارع: يُحَرِّكُ / دون أَنْ تُحَرِّكَ: بی‌آنکه حرکت بدهد»
لَا تَتَحَرَّكُ: حرکت نمی‌کند	بُحَيْرَةٌ: دریاچه
«ماضی: تَحَرَّكَ / مضارع: يَتَحَرَّكُ»	بوم، بومة: جغد
مَعَ بَعْضٍ: با یکدیگر	تُعَوِّضُ: جبران می‌کند
مُضِيء: نورانی	«ماضی: عَوَّضَ / مضارع: يُعَوِّضُ»
مِنْ خِلَالِهَا: در میان آن	
وَقَايَةٌ: پیشگیری	

عَيْنُ الْجُمْلَةِ الصَّحِيحَةِ وَ غَيْرِ الصَّحِيحَةِ.

- ۱- بَعْضُ الْحَيَوَانَاتِ وَ الطُّيُورِ تَدُلُّ الْإِنْسَانَ عَلَى الْأَعْشَابِ الطَّبِيبَةِ.
- ۲- لِلزَّرَافَةِ صَوْتُ يُحَذِّرُ بَقِيَّةَ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَعِدَ عَنِ الْخَطَرِ.
- ۳- تَسْتَطِيعُ الْحِرْبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي اتِّجَاهٍ وَاحِدٍ.
- ۴- تَعِيشُ الْأَسْمَاكُ الْمُضِيئَةُ قَرِيبَةً مِنْ سَطْحِ الْبَحْرِ.
- ۵- لَا تَعِيشُ حَيَوَانَاتٌ مَائِيَّةٌ فِي أَعْمَاقِ الْبَحْرِ.
- ۶- يَتَحَرَّكُ رَأْسُ الْبُومَةِ فِي اتِّجَاهٍ وَاحِدٍ.

إِعْلَمُوا

الْمَاضِي وَالْمُضَارِعُ وَالْمَصْدَرُ (۲)

در درس سوم با چند فعل، که «ماضی سوم شخص مفرد» آنها بیش از سه حرف است، آشنا شدید.

اکنون با چند فعل دیگر آشنا شوید:

خَرَجَ عَرَفَ دَرَسَ كَتَبَ
أَخْرَجَ تَعَارَفَ دَرَسَ كَاتَبَ

وزن فعل‌ها و مصدرهای جدول زیر را حفظ کنید.

ماضی	مضارع	مصدر
تَفَاعَلَ	يَتَفَاعَلُ	تَفَاعُلٌ
فَعَّلَ	يُفَعِّلُ	تَفْعِيلٌ
فَاعَلَ	يُفَاعِلُ	مُفَاعَلَةٌ
أَفْعَلَ	يُفْعِلُ	إِفْعَالٌ

مثال:

ماضی	مضارع	مصدر
تَشَابَهَ: همانند شد	يَتَشَابَهُ: همانند می‌شود	تَشَابُهٌ: همانند شدن
فَرَحَ: شاد کرد	يُفَرِّحُ: شاد می‌کند	تَفْرِيحٌ: شاد کردن
جَالَسَ: همنشینی کرد	يُجَالِسُ: همنشینی می‌کند	مُجَالَسَةٌ: همنشینی کردن
أَخْرَجَ: بیرون آورد	يُخْرِجُ: بیرون می‌آورد	إِخْرَاجٌ: بیرون آوردن

در درس سوم خواندید که آنچه در یادگیری فعل‌ها مهم است، شناسه است.

مثال‌هایی برای یادآوری فعل ماضی که در پایه هفتم خواندید:

«ت» در «فَعَلْتُ» (انجام دادم)؛ مانند:

تَعَارَفْتُ عَلَّمْتُ شَاهَدْتُ أَرْسَلْتُ

«ت» در «فَعَلْتِ» (انجام دادی)؛ مانند:

تَعَارَفْتِ عَلَّمْتِ شَاهَدْتِ أَرْسَلْتِ

«-» در «فَعَلَ» (انجام داد)؛ مانند:

تَعَارَفَ عَلَّمَ شَاهَدَ أَرْسَلَ

«نا» در «فَعَلْنَا» (انجام دادیم)؛ مانند:

تَعَارَفْنَا عَلَّمْنَا شَاهَدْنَا أَرْسَلْنَا

«نم» در «فَعَلْتُمْ» (انجام دادید)؛ مانند:

تَعَارَفْتُمْ عَلَّمْتُمْ شَاهَدْتُمْ أَرْسَلْتُمْ

«وا» در «فَعَلُوا» (انجام دادند)؛ مانند:

تَعَارَفُوا عَلَّمُوا شَاهَدُوا أَرْسَلُوا

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

تَصَادَفَ: تصادف کرد تَصَادَمُوا:

حَرَكْتُ: حرکت داد حَرَكْتُمَا:

سَافَرَ: سفر کرد سَافَرْنَا:

أَحْسَنَ: نیکی کرد أَحْسَنْتُمْ:

مثال‌هایی برای یادآوری فعل مضارع که در پایه هشتم خواندید:

«أ» در «أَفْعَلُ» (انجام می‌دهم)؛ مانند: أَتَعَارَفُ أَعْلَمُ أَشَاهِدُ أُرْسِلُ

«ت» در «تَفْعَلُ» (انجام می‌دهی)؛ مانند: تَتَعَارَفُ تَعْلَمُ تُشَاهِدُ تُرْسَلُ

«ی» در «يَفْعَلُ» (انجام می‌دهد)؛ مانند: يَتَعَارَفُ يَعْلَمُ يُشَاهِدُ يُرْسَلُ

«ن» در «نَفْعَلُ» (انجام می‌دهیم)؛ مانند: نَتَعَارَفُ نَعْلَمُ نُشَاهِدُ نُرْسَلُ

«ت» + «ریشه» + «وَنَ» در «تَفْعَلُونَ» (انجام می‌دهید)؛ مانند:

تَتَعَارَفُونَ تَعْلَمُونَ تُشَاهِدُونَ تُرْسِلُونَ

«پ» + «ریشه» + «وَنَ» در «يَفْعَلُونَ» (انجام می‌دهند)؛ مانند:

يَتَعَارَفُونَ يَعْلَمُونَ يُشَاهِدُونَ يُرْسِلُونَ

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

يُعَوِّضُ: جبران می‌کند يُعَوِّضُونَ:

يُعَامِلُ: رفتار می‌کند تُعَامِلُونَ:

يُخْرِجُ: خارج می‌کند يُخْرِجُونَ:

تَبَادَلُ: داد و ستد کرد تَتَبَادَلِينَ:

الْتَّمَرِينَ الْأَوَّلُ: تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ.

مصدر	مضارع	ماضی
تَعَامَلُ: داد و ستد کردن	يَتَعَامَلُ:	تَعَامَلَ:
تَلَوْنُ: رنگ آمیزی کردن	يُلَوِّنُ:	لَوَّنَ:
مُصَافَحَةٌ: دست دادن	يُصَافِحُ:	صَافَحَ:
إِنْقَاذُ: نجات دادن	يُنْقِذُ:	أَنْقَذَ:

التَّمرينُ الثَّاني: اِقْرَأِ الْأَفْعَالَ وَالْمَصَادِرَ قِرَاءَةً صَحِيحَةً، وَصَّعِ الْعَلَامَاتِ.

ماضي	مضارع	مصدر
تعارف	يتعارف	تعارف
فتش	يفتش	تفتيش
جاهد	يجاهد	مجاهدة
أحسن	يحسن	إحسان

ماضي	مضارع	مصدر
تقاعد	يتقاعد	تقاعد
كمل	يكمل	تكميل
حاول	يحاول	محاولة
أجلس	يجلس	إجلاس

حوارٌ (في صالَةِ التفتيشِ * بِالْجَمَارِكِ *)

الزائر	شُرطيُّ الجمارِكِ
عَلَى عَيْنِي، وَلَكِنْ مَا هِيَ الْمُسْكِلَةُ؟	إِجْلِبْ هَذِهِ الْحَقِيبَةَ.
لَا بَأْسَ.	تَفْتِشُ بَسِيطٌ.
لِأَسْرَتِي.	لِمَنْ هَذِهِ الْحَقِيبَةُ؟
حَقِيبَتِي مَفْتُوحَةٌ، تَفَضَّلْ.	مِنْ فَضْلِكَ، افْتَحْهَا.
حُبُوبٌ مُهَدَّئَةٌ، عِنْدِي صُدَاعٌ.	مَا هَذِهِ الْحُبُوبُ؟
نَعَمْ؛ تَفَضَّلْ.	هَلْ عِنْدَكَ وَصْفَةُ الطَّيِّبِ؟
شُكْرًا.	حَسَنًا.

صالَة: سالن = قاعة تفتيش: بازرسی جمارك: گمرک

التمرين الأول: أَيْ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ الْمُعْجَمِ، تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟

- ١- إِدَارَةٌ مَسْؤُولَةٌ عَمَّا *يَحْمِلُهُ الْمُسَافِرُونَ مِنْ بِلَادٍ أُخْرَى.
- ٢- الْأَعْمَالُ الَّتِي نَفَعْلُهَا لِلإِبْتِعَادِ عَنِ الْخَطَرِ أَوْ الْمَرَضِ.
- ٣- حَيَوَانٌ يُدِيرُ رَأْسَهُ مَعَ حَرَكَةِ الشَّمْسِ كَأَنَّهُ يَعْبُدُهَا.
- ٤- نَبَاتَاتٌ مُفِيدَةٌ لِلْمُعَالَجَةِ نَسْتَفِيدُ مِنْهَا كَدَوَاءٍ.
- ٥- طَائِرٌ يَنَامُ فِي النَّهَارِ وَ يَخْرُجُ فِي اللَّيْلِ.

التمرين الثاني: أَجْرِ الْجَوَارَ مَعَ زَمِيلِكَ فِي الصَّفِّ.

التمرين الثالث: عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْغَرِيبَةَ مَعَ بَيَانِ السَّبَبِ.

- ١- غُرَاب ☐ عَصْفُور ☐ بَوْم ☐ ضَوْء ☐
- ٢- حَلِيب ☐ عَصِير ☐ ذِكْرَى ☐ شَاي ☐
- ٣- كَلْب ☐ حِرْبَاء ☐ جَمَارِك ☐ فَرَس ☐
- ٤- عُيُون ☐ أَقْدَام ☐ أَيْدِي ☐ بَسِيط ☐
- ٥- حَقِيبَةٌ ☐ سَيَّارَةٌ ☐ طَائِرَةٌ ☐ حَافِلَةٌ ☐
- ٦- تُفَّاح ☐ صُدَاع ☐ عَنَب ☐ رُمَّان ☐

مُسْؤُولَةٌ عَمَّا: مَسْئُولٌ أَنِجَه «عَنْ + مَا = عَمَّا»

الْتَمَرِينُ الرَّابِعُ: اُكْتُبْ مُفْرَدَ هَذِهِ الْكَلِمَاتِ.

عُيُون: إِتِّجَاهَات: أَضْوَاء: أَعْشَاب:

الْتَمَرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمْ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ.

١- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ الزَّرَافَةَ لَا تَنَامُ فِي الْيَوْمِ الْوَاحِدِ إِلَّا أَقَلَّ* مِنْ ثَلَاثِينَ دَقِيقَةً وَ عَلَى ثَلَاثِ مَرَاحِلَ؟

٢- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ مَقْبَرَةَ «وَادِي السَّلَام» فِي النَّجَفِ الْأَشْرَفِ مِنْ أَكْبَرِ الْمَقَابِرِ فِي الْعَالَمِ؟

٣- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ زَكَرِيَّا الرَّازِي أَوَّلَ مَنْ ابْتَكَرَ خُيُوطَ الْجِرَاحَةِ وَ صَنَعَ الْمَرَاهِمَ؟

٤- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ الْفَرَسَ قَادِرٌ عَلَى النَّوْمِ وَاقِفًا عَلَى أَقْدَامِهِ؟

٥- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ أَكْثَرَ فَيْتَامِينَ «C» لِلْبُرْتُقَالِ فِي قِشْرِهِ؟

النشاط اللغوي

إِبحثْ عَنْ صُورٍ مُنَاسِبَةٍ لِخَمْسٍ مِنَ الْمِهَنِ وَ الْحِرَفِ التَّالِيَةِ، ثُمَّ اكْتُبْ سَطْرًا لِكُلِّ مِنْهَا.

برق کار: گهربائی

برنامه ریز: مبرمج، مخطط

بنّا: بناء

پارچه فروش: بزاز

پژوهشگر: باحث

پستچی: ساعي البريد

پیمانکار: مقاول

تایپیست (حروفچین): طباع، طابع علی

الآلة الکاتبة

تراشکار: خراط الحديد

آرایشگر زنانه: ماشطة، مَشاطة

آسیابان: طحّان

آهنگر: حدّاد

آهنگساز: ملّحن

آيينه کار: فنّان زحرفه المَرايا

اتوکش: گوّاء

انباردار: أَمِينُ الْمُسْتَوْدَعِ

پیرایشگر (سلمانی): حلاق

باربر: حَمّال

بازاریاب: حَبِيرُ التَّسْوِيقِ، مُسَوِّق

بازرس: مُقَتِّش

بافنده: حائِك

زرگر: صائغُ الذَّهَبِ

زنبوردار: نَحَّال، مُرَبِّي النَّحْلِ

سبزی فروش: بائعُ الخَضِرَاتِ

سفالگر: فَخَّارِي، صَانِعُ الفَخَّارِ، خَزَّاف،

صَانِعُ الخَزَفِ

سنگ تراش: حَجَّار، نَحَّاتُ الأحجارِ

شیرینی فروش: حَلْوَانِي

صندوقدار: أَمِينُ الصُّنْدُوقِ

طراح صنعتی: مُصَمِّم صِنَاعِي

طراح لباس: مُصَمِّمُ الأَزِيَاءِ

طلا فروش: بائعُ الذَّهَبِ

عکاس: مُصَوِّر

تعمیرکار: مُصَلِّح

تکنیسین: تِقْنِيّ

تولیدکننده: مُنتِج

چوپان: راعِي (راعٍ)

حسابدار: مُحَاسِب

خاتم کار: مُطْعَمُ الخَشَبِ

خبرنگار: مُراسِل

خدمتکار: خَادِم

خواربار فروش: بَقَّال

خواننده: مُغَنِّي

دربان: بَوَّاب

راننده: سَائِق

راهنمای سفر: دَلِيلُ السَّفَرِ

رفتگر: كَنَّاس، زَبَّال

رنگ کار: مُلَوِّن، صَبَّاغ

روزنامه نگار: صَحْفِيّ، صُحْفِيّ

كشاورز: زارع، قَلاح، مُزارع

كَقاش (كفشدوز): حَذاء، صانعُ الأحذية،
إسكافي

كليد ساز: صانعُ المَفاتيح
گارسون: نادِل، جَرسون
گچ کار: مُبَيِّضُ الجُدُرانِ
لوله کش: سَبَّاک، مُصَلِّحُ الأنابيبِ
ماهیگیر: سَمَّاک

غَوّاص: غَوّاص

فروشنده: بائع

فیلم ساز: مُنتِجُ الأفلام

قاب ساز: صانعُ الإطاراتِ

قصاب: جَزَّار، قَصَّاب

کارشناس: خَییر

کارفرما: مُدیرُ العَمَلِ، رَبُّ العَمَلِ

کارگر: عامِل

کارگردان: مُخْرِج

کارمند: مُوظَّف

کاشی کار: بَلَّاط

کاشی کار سَنَتی: فَنان زَخَرَفَة قاشانیّة

ناخدا: رَبَّانُ السَّفِينَةِ

نانوا: حَبَّان، قَرَّان

نَجَّار: نَجَّار

نظافتچی: عَامِلُ التَّنْظِيفِ

نقاش تابلو: رَسَّام

نقاش ساختمان: صَبَّاح

نگهبان: حَارِس، ناطور

نوازنده: موسیقار، عَزَّاف

نویسنده: کاتب، مُؤَلِّف

واکسی: صَبَّاح

ویراستار: مُصَحِّح

هنرپیشه: مُمَثِّل

هنرمند: فَنَّان

مجری: مُخْبِر، مُذِيع

مغازه‌دار: صَاحِبُ المَتَجَرِّ

مکانیک: مِکانیکِي

ملوان: بَحَّار، مَلَّاح

منبت‌کار: فَنَّان حَفَرِ الخَسَبِ

مهماندار: مُضِيف

مهندس ساختمان: مُهَنْدِسُ العِمَارَةِ

مهندس کشاورزی: مُهَنْدِسُ زِرَاعِي

أَيُّهَا الزُّمَلَاءُ ؛
إِلَى اللَّقَاءِ، نَنْتَظِرُكُمْ
فِي الصَّفِّ الْحَادِي عَشَرَ ؛
حَفِظْكُمْ اللَّهُ ؛
فِي أَمَانِ اللَّهِ ؛ مَعَ السَّلَامَةِ.

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی جهت ایفای نقش خطیر خود در اجرای سند تحوّل بنیادین در آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، مشارکت معلمان را به‌عنوان یک سیاست اجرایی مهم دنبال می‌کند. برای تحقق این امر در اقدامی نوآورانه سامانه تعاملی برخط اعتبارسنجی کتاب‌های درسی راه‌اندازی شد تا با دریافت نظرات معلمان درباره کتاب‌های درسی نونگاشت، کتاب‌های درسی را در اولین سال چاپ، با کمترین اشکال به دانش‌آموزان و معلمان ارجمند تقدیم نماید. در انجام مطلوب این فرایند، همکاران گروه تحلیل محتوای آموزشی و پرورشی استان‌ها، گروه‌های آموزشی و دبیرخانه راهبری دروس و مدیر محترم پروژه آقای محسن باهو نقش سازنده‌ای را بر عهده داشتند. ضمن ارج نهادن به تلاش تمامی این همکاران، اسامی دبیرانی که تلاش مضاعفی را در این زمینه داشته و با ارائه نظرات خود سازمان را در بهبود محتوای این کتاب یاری کرده‌اند به شرح زیر اعلام می‌شود:

اسامی دبیران شرکت کننده در اعتبارسنجی کتاب عربی، زبان قرآن (۱) - کد ۲۱۰۱۱۱

ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت	ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت
۱	زیبا چاهیان بروجنی	اصفهان	۲۰	کامران سلیمانی	کرمانشاه
۲	معصومه ملکی	دبیرخانه. شهرستان‌های تهران	۲۱	سیده‌هاشم خشنود مقدم	مازندران
۳	آمنه آقایی نعمتی	شهر تهران	۲۲	سیدامیر فضیلت‌جو	کهگیلویه و بویراحمد
۴	نسرین نجفی	اصفهان	۲۳	محمد امیری‌فر	خراسان جنوبی
۵	سیده‌زهراحسینی طالعی	گیلان	۲۴	فریبا دانشگر	آذربایجان غربی
۶	سکینه فتاحی‌زاده	دبیرخانه. شهرستان‌های تهران	۲۵	علی رفیعی	زنجان
۷	طهمورث سلیمانی	کردستان	۲۶	ملیحه خادم‌لو	مازندران
۸	معصومه پویا	البرز	۲۷	علی احمدی	زنجان
۹	خدیجه حسینی	سمنان	۲۸	مصطفی بیات	البرز
۱۰	مهستی رایگان	لرستان	۲۹	فرشته بیگی	ایلام
۱۱	معصومه حسن‌زاده	شهر تهران	۳۰	لیلا اسدبرقی	آذربایجان غربی
۱۲	غضبان علی‌پور	ایلام	۳۱	خسرو گروسی	کرمانشاه
۱۳	سحر تمهیدی	دبیرخانه. شهرستان‌های تهران	۳۲	حسن عطفی	خراسان رضوی
۱۴	زهرا دباغ	آذربایجان شرقی	۳۳	عباس رورده	شهرستان‌های تهران
۱۵	بابک قجر	کردستان	۳۴	نسیم فرهنگ	خراسان رضوی
۱۶	مهدی شقایق	آذربایجان شرقی	۳۵	رفوف رهنمون	کردستان
۱۷	اسماعیل رسایی	کرمان	۳۶	غلامرضا یرشی	بوشهر
۱۸	ابراهیم غلامی	خراسان شمالی	۳۷	رحمان فلاحي مقدم	کهگیلویه و بویراحمد
۱۹	حکیمه حسنزاده جعفری	کرمان			

هنرآموزان محترم، هنرجویان عزیز و اولیای آنان می‌توانند نظر اصلاحی خود را درباره مطالب کتاب‌های درسی از طریق سامانه «نظرسنجی از محتوای کتاب درسی» به نشانی «nazar.roshd.ir» یا نامه به نشانی تهران - صندوق پستی ۴۸۷۴ - ۱۵۸۷۵ ارسال کنند.

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

